

brúkarateigurin

Tú skalt hava tað, tú rindar fyrri og ikki rinda meira enn tú skalt

er fyrsta brúkaraboðið. Og tú hevur rætt til at angra eitt vurukeyp í mongum førum.

I flestu húsarhaldunum er mesta pengabrukið ein einstakan mánað í jólamánaðinum. Ti ræður um at keypa við skili — annaðhvørt tað er matværa, klæði, gáva ella annað, ið keypast skal.

Tilboðini eru mong og lokkandi, fyrri ikki at tala um allar vinningarnar, tú kanst fáa. Men kenna kortini fyrst dygd, pris og treytir — tí »vinningarnir« eru mangan smábýttir. I seinasta enda eru tað eisini brúkararnir, sum gjalda vinningarnar — við hægri primum.

Dugur má vera í. Eisini í einari jólagávu. Spøl og leiku eru rættiliga dýr yvirhøvur og dygdin misjovn. Kravt má vera, at leiku tola nógv av. Verið serliga varin við leiku til børn, sum koyra alt í munin. Tey mugu ikki kunna svølgja tað ella partar av tí. Træleiku roynast ofta væl, men summir byggikubbar t. d. eru stundum smurdir við máling, sum kann vera eitrandi, fær barnið hana niður í seg. Teimum smáu dæmar annars eins væl ómálaðar trækubbar at spæla við.

Mangan er trongligt í krambúðunum hesa tíðina. Tú skalt kvika tær og fært ikki umrátt teg nógv væl, tá tú keypir. Heimkomín sært tú, at tað var ikki tað, tú ætlaði at keypa; vøran er ikki nóg góð ella hósar als ikki til

tað, tú ætlaði. Stutt sagt: tú angrar keypið. I flestu førum hevur tú rætt til at angra keypið og bera vøruna aftur.

Summar krambúðir eru trekar til at viðurkenna henda rætt brúkarans. Ti er altíð best at vissa seg um hetta, áðrenn goldið verður. Flestu krambúðirnar taka vøruna aftur, men einstakar teirra sýta fyrri at flýggja tær goldna peningin aftur. Um tú ikki ætlar tær at keypa annað í staðin í somu krambúð beinan vegin, so skalt tú sjálvsagt hava peningin aftur. Hesin rættur brúkarans er eisini galdandi, tá talan er um klæðnaplegg, har feilurin t. d. ikki sæst fyrr enn tað hevur verið vaskað. Ella vaskimaskinur, plátuspælur, rakimaskinur og onnur tól, sum ikki vísa seg at svara til tað, brúkarin hevur fingið upplýst og sum hann við rimilgheit hevði væntað sær.

I vónini um at miskeypini verða færr, ynskir Brúkarafelagið limum og brúkarum annars eini gleðilig jól. Felagið er so smátt komið í gongd við ymsum málum, men treingir til stuðul frá øllum brúkarum. Styðið arbeiðið okkara. Skriv til Brúkarafelagið, Tórshavn ella ringið 12665. Limagjaldið er 30 kr. hálfárið.

Roynst verður at hava almennan fund í Havn í januarmánað um brúkaramála.

Brúkarafelagið

Óivað var betri at dripið við bispinum fyrst, nú gerst hann vánaligur, meðan svartir riddarir fær stóra ávirkan á leikgongdina.

22. — Fa7
23. Bb3 Fd4
24. Rfe2 Rc7
25. h3

Eg var meira bangin fyrri g4! Álopið kann enn gerast sterkt hjá hvitum.

25. — Rfc8
26. Kh2?

Tiðspilla og vánaligt.

26. — h6
27. g4 Rih7

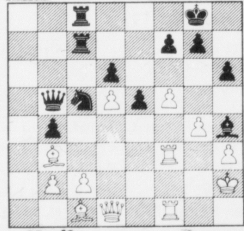
Svartur hevur fingið tamarhald á avgerandi svørtum puntum, soleiðis at hann hevur ikki bert stöðgað hvíta »álopinum«, men nú hevur fingið tann aktiva lutin í talvinum.

28. Re4 Fb6
29. Fe2 Bh4
30. Rf1 Rf6

Riddarir er betri enn tann góði svartir bispurin, hann má ikki býstast av g4, og

hvitur má ikki fáa høvi til at spæla f6 enn.

31. Re3 Fc5
32. Rd3 Fb5
33. Fd1 Rie4
34. Rd3 Ric5



35. f6

Desperación, Bd2 var betri, men talvið spælir seg sjálvst aftan á t. d. Rixb3, 36. cxb3, Rc2!

35. — Rixb3
36. BxH6 Rxc2 +
37. Kg1 Rxd4
38. fxf7 Rxf3 +
39. Fxf3 R8c7
40. Be3 Fe2
41. Fxe2 Rxe2

Hvitur leikti nakrar leikir enn, áðrenn hann legði kongin.

viðm. A. Z.

»Hugurin« girdur í brøkur

Fólk tosa um lítið annað enn ringar tíðir í dag og hvussu lítið virði, peningur hevur. Hesi somu halda úrtøkurnar vera ov lágar og at tær tí eiga at fara munandi upp. Um nú hetta er rætta loysnin fyrri at bota upp á figgarstöðuna sum heild, eru tað helst fá, ið geva sær stórvægis far um.

Ímeðan hava so onnur lond sett lónarsteðg í verk. Um hetta er frægasta loysnin, er ilt at siga enn. Men flest øll vita, at í somu løtu úrtøkurnar fara upp, so fara vøruprisirnir eisini. Og um úrtøkan skal upp ella ikki, avger ein pristalsskipan, ið er so lagað, at nýggir og gamlir prisir á nøkrum fáum húsarhaldsvørum verða bornir saman, og eftir hesi lítlu heildarmeting verður so pristalið sett. Av hesum sæst væl, hvussu lítið kreivur til fyrri at fáa eina skeiva mynd av, hvat upphaldið í veruleikanum kostar. Munurin millum keypiorku og úrtøku kemur tí av somu orsök heldur at dragna sundur enn at kreppa seg saman. Og fyrri bert at nema við eitt dømi av mongum, so er vert at nevna húsabýgging, ið er dýrkað við risalopum, einans tí at talmenin hjá verkamonnum og handverkarnum er farin nøkur fá fet upp. Og tá er einki vunnið.

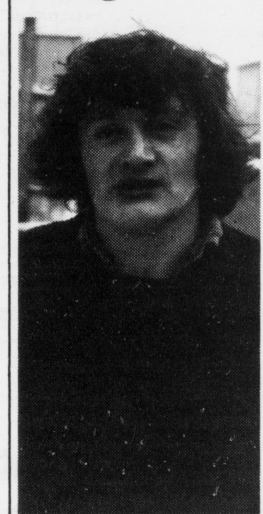
Eitt annað, ið fólk tosa heldur minni um, er íbúðarspurningurin. Men sum tíðirnar eru í løtuni, er helst lítið at siga til, at so er. Kortini mugu fólk harnast um tey trongu kor, hesin spurningur annar hevur fingið at virka undir. Ti neyvast fæst eitt grundeki — svarandi til meðal — niðan fyrri 100.000 kr. Hesa upphædd av peningi er eingin vanligur maður førur fyrri at lata. Umframt er sera torført at fáa grundeki á hóskaði lendi, um peningur er tøkur. Stríðið hevur eisini gingist við at fáa byggiheimild. Ringt er annars at útvega sær hóskaði lán, fyrri ikki at siga vónleyst. Fæst so umsiðir eitt lán, er rentan ikki tæpilig at hava við at gera. Ti er lætt at skilja, hvi fólkóð fellur í fátt, sum var »hugurin gyrdur í brøkur«, tá húsabýgging verður borið upp á mál!

Tá hesin spurningur verður drigin so harðliga fram, kemst tað av tí, at hann neyvast áður hevur leikað harðari á enn beint nú, ella hvør spurningur liggur nærrí vinnulivinum enn hesin? Eingin! Og hvussu mangan gremja fólk seg ikki um tann vaksandi kriminalitetin, sum framdur verður av teimum ungu í dag! Kann hetta einki hava við hvørt annað at gera? Ella er skeivt at halda eitt ávist »lut-fall« vera millum »íbúðarpolitikk og kriminalitet«? Ti varð ikki ov nógv avgjørt, um fólkóð kravdi av politikkarunum, at hesir settu seg gjøllari inn í henda spurning. Ti bæði eftir hvat ið sæst og frættist, so eru mong álitandi dómi uppá, hvussu trongliga fleiri familjur við

nógvum børnum búgva. Og

avleiðingarnar eru, at børnini verða illa røkt. Ti mangan nýðast eisini mammurnar at leita sær út í vinnu, fyrri at fáa endarnar at røkka saman í hús-

Í dag:



Jákup Johannes Joensen

arhaldinum, orsakað av at leigan er so stór. Ímeðan sita so børnini, sum verða andað av onkrum øðrum enn foreldrunum, kyk av spenningi og biða eftir teimum og vænta sær kanska bæði at sleppa at spæla saman við mammu og pápa ella at fáa søgur. Men gakk! Tá foreldrini koma um kvældið eru tey so útkoyrd, at bert eitt melur í heysinum á teimum, og tað er at rinda meðina av sær og seta seg tí niður við einum flógvum munni, meðan lisið verður ella lurtað eftir útvarpi. Sostatt kreivst ein kvirr løta, áðrenn farið verður til songar. Og tá íbúðin er tronglig, so halda helst øll til í sama rúmi, tí hava børnini lítið annað at gera enn at tuga og vera friðarlig. Annars er fleingjan ella seingin í vænti.

Sum børnini nú vaksa upp á henda hátt, so missa tey meir og minni tokkan til foreldrini. Tý fyrri teimum tykist tað, sum foreldrini leggja einki í, uttan veruliga at skilja, hvi stóðan nú einaferð er, sum hon er. Av hesum missa børnini eisini so spakuliga álitnið á foreldrunum.

Tá børnini so einaferð gerast hálvvaksin og eldri, kemur tíðin ein trongd á tey at hevda seg á ein ella annan hátt, sum tíverri mangan bendir á tann bógvinn at hevna seg inn á eitt og annað. Og gongur hetta ikki út yvir teirra egnu familju, so verða onnur í samfelágunum fyrri skotum, og tá kann hetta mangan gerast kriminelt.

Soleiðis kann úrslitið gerast, kemur arbeiðið fram um børnini. Og av tí at foreldrini hildu seg

kjúkla børnini nóg mikið í uppvekstrinum, so høvdu tey ongan illgruna um, at børnini vóru misnøgd við einsomu tilveruna.

Nú má gerast eitt lítið glopp í, áðrenn farið verður viðari við tosinum. Ti hvørja ásjón, ið hvør einstakur enn hevur í hesum máli, so er umráðandi at hava so fjølbroyttan og viftfevnandi sjónarring sum gjørligt. Og meðan hugsað verður, er skilgott um vit drála ella pjakast eitt sindur við at taka støðu til, hvat ið hevur størsta týdning í málinum, og hvørji tiltøk kunnu setast í verk.

Eg fari at nema við nøkur mál og nevna hesi dómi: skattur, leigugjald, samfelagsskattur, samfelagsskappingarhugur og samfelagssjónarmiðið.

Skattur er eitt orð, sum verður illa dámt av flestum, tá skattalistin liggur alment frammi. Ikki er tað so logið heldur, tí meðan summi koma væl burtur úr hesum, so eru tað onnur, ið als ongan glotta siggja sær at koma uppáttur á føtur, tá teirra skattur í mun til inn-tøkuna er væl hægri í prosentáli enn hjá øðrum. Sostatt missa hesi hugin til at arbeiða ella kappingarhugin í samfelagnum. Hetta er sera harmiligt. Og ikki ger tað lagið betri at fáa at vita, at nógv av hesum eru læglønt framanundan, og at hini, ið at kalla sleppa undan skatti, eru mógvanid og annars væl fyrri.

Her skalt kortini viðmerkja, at um tey mógvandi koma sær undan skatti, so kemst hetta ikki av tí, at hesi svikja friðin við vilja, men heldur tí, at lógin er so býttisliga orðað. Soleiðis at skilja, at skattalógin hevur nakrar smogur, sum hesi smoyggja seg igjøgnum so titt og knapt høvið býst.

Hvat bágr so, kann verða spurt. Jús, sannleikin er tann, at tey, sum eru dúglig og tí avrika nógv, eiga at fáa væl av peningi sum rimiligt er. Hetta er minsta krav teirra! Men her er tað, at eitt brek smýgur seg inn í samfelagið. Ti hóast hesi somu hava krav uppá og eisini áttu at havt størri vald á síni hart vunnu peningnøgd, so fer skattavliðið við allar nøgdini sum tjóvur á nátt, um hesi ikki bíananvegin fáa sær hendur á einum skuldar-skjali. Her kann sleppast undir »pappirsskuld«. Ein frádráttar-regla, sum heimilar teimur at meta um, hvussu nógvur útreiðslur verða, og ein tilikk meting kreivur tí at reiggja millum lítið og nógv. Sostatt kreivst einki beinleiðis prógv fyrri hesum frádrátti, og tí er lætt at skilja, hvi ein ójavn sleppur at valda innan skattalógina.

Ikki ger tað stóðuna betri, at lótingsmenn ganga á odda við bert at rinda helvtina av teirra lóni skatt. Teir eiga at gjalda skatt av allari lónini. Og hini dúgliku, sum arbeiða fyrri samfelagið, skulud í staðin fyrri at